

Aan de colleges van burgemeester en wethouders en
gedeputeerde staten van Drenthe

ons kenmerk 201700709	uw brief van/kenmerk	team directie	bijlage(n)
behandeld door M. Heidekamp-Prins	telefoon 0592-754565	e-mail m.heidekamp@ruddrenthe.nl	datum 19 december 2017

onderwerp
Begrotingswijziging 2017. Heroverweging op basis van actuele stand van zaken

Geachte leden van de colleges van burgemeester en wethouders en gedeputeerde staten van Drenthe,

Bij brief van 20 oktober 2017, nr. 201700576, zijn door het dagelijks bestuur van de RUD Drenthe de resultaten en vervolprocedure van het integraal onderzoek naar organisatie en financiën RUD Drenthe aan u toegelicht. In deze brief werd een begrotingswijziging 2017 aan u voorgelegd met het verzoek om deze voor zienswijzen voor te leggen aan uw raden en staten. Deze zienswijzenprocedure liep van 20 oktober tot en met 15 december 2017.

De door uw raden en staten ingediende zienswijzen zijn gebaseerd op voornoemde begrotingswijziging 2017. Met deze begrotingswijziging zou het in de integrale doorlichting van de organisatie en financiën van de RUD geconstateerde begrotingstekort voor het lopende boekjaar worden gedekt.

Inmiddels is uit actuele eindejaarsprognoses gebleken dat de prognose voor het tekort op rekeningbasis in positieve zin kan worden bijgesteld en mogelijk zelfs een positief rekeningresultaat ontstaat. Dit heeft bij het dagelijks en algemeen bestuur geleid tot een heroverweging of het in procedure gebrachte voorstel tot begrotingswijziging onverkort gehandhaafd moest worden.

Interne prognoses leken een fors positief resultaat op te leveren, terwijl een contra-advies van SeinstravandLaar daarop een licht verlies liet zien met een aantal risico's die tot een substantieel tekort kunnen leiden. Gelet op deze onzekerheid omtrent de eindejaarsprognoses heeft het algemeen bestuur op 18 december besloten om de voorgestelde begrotingswijziging 2017 toch vast te stellen in de wetenschap dat de hoogte en opbouw van het tekort mogelijk zal wijzigen. Verderop in deze brief wordt dit besluit nader toegelicht.

In deze brief gaan wij achtereenvolgens in op de ingediende zienswijzen en de actuele stand van zaken.

Ingebrachte zienswijzen n.a.v. de begrotingswijziging 2017

Een viertal gemeenten (***de gemeenten Borger-Odoorn, Hoogeveen, Noordenveld en De Wolden***) heeft geen zienswijzen ingediend.

De raad van de ***gemeente Aa&Hunze*** heeft grote zorg uitgesproken en heeft behoefte om op korte termijn informatie te ontvangen over het vervolproces en de wijze waarop zij daarbij betrokken zal worden.

De raad van de ***gemeente Assen*** heeft kennis genomen van de begrotingswijziging, onderschrijft de conclusies en aanbevelingen en adviseert om de resultaten te rapporteren bij de jaarlijkse begroting en verantwoording.

De raad van de **gemeente Coevorden** geeft aan constructief te willen meewerken aan verbetering en vraagt om een gezamenlijke aanpak die rekening houdt met de aanbevelingen uit het rekenkameronderzoek naar de regie op verbonden partijen. Ze doet een oproep te komen met een goed plan van aanpak die in nauwe afstemming met de deelnemers is opgesteld. Ook wordt nadrukkelijk aandacht gevraagd voor het op peil houden van de kwaliteit van de dienstverlening. Waar nodig is de raad bereid daarin tot prioritering te komen zodat gezamenlijk tot een realistisch jaarprogramma wordt gekomen waarin zowel de eigen als de provinciebrede projecten een plek krijgen. Dit zou tevens als input moeten dienen voor de evaluatie van de Drentse Maat die in 2019 is gepland. Vanwege de zorgen over het LOS geeft de raad aan de RUD Drenthe vooral te zien als backoffice voor belangrijke taken en processen. 'Daarbij behoort een zaakstelsel in de eerste plaats ondersteunend te zijn aan gezamenlijk doelen en processen en niet bepalend voor het verloop van die processen. Houd hierbij rekening met de menselijke kant van de communicatie.'

De raad van de **gemeente Emmen** heeft als zienswijze een positief advies uitgebracht.

De raad van de **gemeente Meppel** geeft aan constructief te willen meewerken aan verbetering, te onderzoeken hoe ze de eigen processen kunnen verbeteren en roepen mede-eigenaren op hetzelfde te doen zodat de constructieve samenwerking met de RUD kan worden voortgezet. De kwaliteit van de diensten van de RUD wordt over het algemeen goed beoordeeld. De raad vraagt om kritisch naar de kostenkant te kijken (rekening houdend met de ontwikkeling van de omvang van het takenpakket) en de bedrijfsvoering op orde te brengen.

Ten aanzien van het jaarprogramma en het LOS is de zienswijze gelijklopend aan die van de gemeente Coevorden.

De raad van de **gemeente Midden-Drenthe** geeft aan onaangenaam verrast te zijn door de onverwachte en grote tekorten op de begroting. Vooral ook door de meerjarig verwachte tekorten. Dergelijke tekorten mogen volgens de raad niet onverwacht zijn. Het feit dat de ingezette bezuinigingen onvoldoende zijn gebleken om het tekort weg te werken, maar dit tekort juist is toegenomen, toont volgens de zienswijze aan dat de aanbevelingen noodzakelijk zijn om de begroting duurzaam op orde te brengen. De raad verzoekt om op basis van de aanbevelingen uit het onderzoeksrapport in het eerste kwartaal 2018 met een concreet verbeterplan te komen om van de RUD een toekomstbestendige organisatie te maken, rekening houdend met de financiële consequenties voor de deelnemers. Tegelijkertijd onderkent de raad de noodzaak om ook als deelnemer een actieve rol te hebben in het oplossen van de ontstane problematiek en geeft aan dat dat ook van de gemeente Midden-Drenthe verwacht mag worden. Tot slot doet de raad de oproep om voortvarend aan de slag te gaan met de verbetermaatregelen. De investeringsmaatregelen ziet ze graag tegelijk met de begroting in het 1^e kwartaal van 2018 tegemoet.

De staten van de **provincie Drenthe** stemt unaniem in met de voorgestelde begrotingswijziging. Zij geven aan groot belang te hechten aan de uitvoering van de verbetermaatregelen uit beide onderzoeksrapporten (SeinstravandeLaar en M&I Partners). De RUD wordt verzocht hiervoor een uitgewerkt plan van aanpak op te stellen met een bijbehorend tijdspad. Zij zien de gewijzigde begroting 2018 en het in de Voorjaarsnota op te nemen brede perspectief op de RUD met belangstelling tegemoet. Bij de bespreking daarvan in het voorjaar van 2018 willen de staten het plan van aanpak voor de verbetermaatregelen graag betrekken.

De raad van de **gemeente Tynaarlo** geeft aan het gevraagde bedrag beschikbaar te stellen, maar wel een zienswijze in te dienen. Daarin wordt zorg uitgesproken over het onverwachte van het tekort gelet op eerdere begrotingen waarin van een tekort niet werd gesproken. Er is zorg over de wijze waarop de controlfunctie binnen de RUD (niet) is geregeld en er wordt opgeroepen dit te verbeteren om herhaling te voorkomen. Er is zorg over de haalbaarheid van het jaarprogramma 2018 en de RUD wordt verzocht onderproductie tijdig te melden en oplossingen voor te stellen om achterstanden weg te werken. Het belang van de verbeterde implementatie van het zaakgericht werken via het zaakstelsel LOS wordt benadrukt, waarbij aandacht wordt gevraagd voor het zoveel mogelijk beperken van de administratieve last. Aangegeven wordt dat de in 2014 t/m 2015 beschikbare middelen voor digitalisering destijds niet zijn benut om de basis op orde te krijgen. Aangegeven wordt dat van zowel de eigen organisatie als de RUD wordt verwacht dat de achterstand op dat punt wordt weggewerkt, waarbij het initiatief wordt verwacht van de RUD. Gelet op de nu gehanteerde verrekeningsmarge van +/- 25% wordt aangedrongen op een evaluatie van de verrekeningsmethodiek.

De raad van de **gemeente Westerveld** stemt in met de gevraagde begrotingswijziging, maar dient wel een zienswijze in. Vanwege de aanvullende bijdragen die meerjarig nodig zullen zijn om de basis bij de RUD weer op orde te krijgen hecht de raad er sterk aan tijdig betrokken te worden bij de verdere uitwerking van de aanbevelingen. Ze zijn bereid positief kritisch mee te denken over een goed functionerende omgevingsdienst maar verwachten in de gelegenheid gesteld te worden om hun kaderstellende rol – zowel inhoudelijk als financieel – goed in te vullen. Daarom wordt gevraagd de concept uitwerkingsvoorstellen te bespreken met de eigenaren, de AB-leden en daar waar mogelijk weer ter consultatie voor te leggen aan de raad.

Reactie op de ingebrachte zienswijzen

De ingebrachte zienswijzen zijn door ons als constructief ervaren. De geuite zorgen over de stand van zaken van de RUD Drenthe worden door ons gedeeld en geven aanleiding om hoge prioriteit toe te kennen aan de noodzakelijke maatregelen ter verbetering. Op de zienswijzen en de huidige stand van zaken van de verbetermaatregelen gaan wij hierna in:

- **Er wordt gewerkt aan 3 prioritaire projecten:**

Zoals ook in onze brief van 20 oktober is aangegeven zijn er een drietal prioritaire projecten al opgestart. Dat betreft achtereenvolgens:

- o de professionalisering van de financiële functie (waarmee o.m. de controlfunctie en de kwaliteit van de interne rapportages zal worden verhoogd). De noodzaak van dit traject wordt door de huidige stand van zaken wederom pijnlijk duidelijk. Gelet op de omvang van deze verbeteropgave blijft de controlfunctie nog kwetsbaar. De verbetermaatregelen worden nu uitgewerkt en vragen tijd om goed geïmplementeerd te worden. Uiteraard streven wij ernaar om de situatie op zo kort mogelijke termijn in control te krijgen.
- o de digitale aanlevering van documenten (waarmee een flink deel van de verbetermaatregelen aan de zijde van de opdrachtgevers vorm gegeven). Wij zijn blij met de in diverse zienswijzen uitgesproken bereidheid om voor de eigen organisatie de verantwoordelijkheid te nemen voor de noodzakelijke interne verbetermaatregelen.
- o de herimplementatie van het zaakstelsel LOS. Bij die herimplementatie van het LOS zal de oproep om de administratieve lasten waar mogelijk te beperken nadrukkelijk worden meegenomen.

- **Er wordt gewerkt aan het opstellen van een plan van aanpak voor de totale ontwikkelopgave:**

De programma-opzet voor de ontwikkelopgave is in voorbereiding. Daarin worden alle onderdelen van de ontwikkelopgave in hun onderlinge samenhang, prioritering, tijdsvolgorde en waar mogelijk op geld gezet. De concept-versie van het programma zal gelijktijdig met de jaarrekening 2017, de begrotingswijziging 2018, de begroting 2019 e.v. en de voorjaarsnota verschijnen in het voorjaar. De verwachting is dat eind maart het algemeen bestuur in een informatieve bijeenkomst deze documenten zal bespreken, waarna ze voor consultatie aan de raden en staten worden voorgelegd.

- **De toekomstvisie voor de RUD zal binnen de totale ontwikkelopgave prioriteit krijgen:**

Om de koers voor de verdere professionalisering van de organisatie en bedrijfsvoering te kunnen bepalen, zal begin 2018 een toekomstvisie worden opgesteld. Deze zal voor consultatie aan de raden en staten worden voorgelegd.

- **Het jaarprogramma 2018 is in voorbereiding. Daarbij wordt gestreefd een zo realistisch mogelijk jaarprogramma op te stellen in nauw overleg met accounthouders en bestuur:**

De conclusies en aanbevelingen vanuit de beide onderzoeksrapporten hebben grote impact op de inhoud en omvang van het jaarprogramma voor 2018. Na inventarisatie van de productie-wensen vanuit de opdrachtgevers is gebleken dat er een herprioritering noodzakelijk is om binnen de (fictief, want nog niet vastgestelde) gewijzigde begroting 2018 te blijven. In het algemeen bestuur is de procesafpraak vastgelegd dat in januari 2018 een bijeenkomst met accounthouders en algemeen bestuur zal plaatsvinden waarin de uitwerking van de concept-jaarprogrammering inhoudelijk zal worden besproken. De mate waarin achterstanden kunnen worden voorkomen of weggewerkt zal daarin nadrukkelijk aan bod komen. Doel van deze werkwijze is om de verwachtingen over de geleverde productie goed op elkaar af te stemmen, zodat verrassingen zoveel mogelijk worden voorkomen.

- **De uitgesproken tevredenheid over de kwaliteit van de dienstverlening wordt gewaardeerd. De zorg om de kwaliteit op niveau te houden wordt dan ook nadrukkelijk door ons onderschreven.**
- **De evaluatie van de Drentse Maat is gepland in 2019. Gelet op een aantal zienswijzen en de risico's die samenhangen met de Drentse Maat is wellicht eerdere evaluatie noodzakelijk.**
De Drentse Maat is van grote invloed op de meerjarenbegroting van de RUD. De juistheid van de daarin gehanteerde kentallen en categorie-indeling is daarom essentieel. Om te voorkomen dat de effecten van de verbetering van die parameters over een aantal jaren opnieuw tot negatieve financiële resultaten leidt is het van belang een nadere risico-inschatting te maken van de onzekerheden in de Drentse Maat.
- **De evaluatie van de verrekeningssystematiek zal worden opgenomen in de ontwikkelopgave**
Deze wens is al eerder geuit en zal in het programma worden opgenomen. Bij de uitwerking van deze evaluatie zal een belangrijke rol worden weggelegd voor de eigenaren en bestuurders. Besluitvorming zal pas plaatsvinden nadat de raden en staten daarover geconsulteerd zijn.

Heroverweging begrotingswijziging op basis van actuele voortgangsinformatie

De door uw raden en staten ingediende zienswijzen zijn gebaseerd op de op 20 oktober 2017 door het dagelijks bestuur aangeboden begrotingswijziging 2017. Met deze begrotingswijziging zou het in de integrale doorlichting van de organisatie en financiën van de RUD geconstateerde begrotingstekort voor het lopende boekjaar worden gedekt.

Inmiddels is uit actuele eindejaarsprognoses gebleken dat de prognose voor het tekort op rekeningbasis in positieve zin kan worden bijgesteld en mogelijk zelfs een positief rekeningresultaat ontstaat. Dit heeft bij het dagelijks en algemeen bestuur geleid tot een heroverweging of het in procedure gebrachte voorstel tot begrotingswijziging onverkort gehandhaafd moest worden.

De voorgestelde begrotingswijziging is gebaseerd op het in het onderzoeksrapport opgenomen tekort van € 600.000 en is verhoogd met € 50.000 voor onmiddellijk in gang gezette verbeteracties.

Bij deze eindejaarsprognose is uitgegaan van realisatie van de afgesproken productie, rekening houdend met de bezuinigingsmaatregel van € 200.000 uitgesteld toezicht categorie 2 inrichtingen.

Recente eindejaarsprognoses laten een wisselend beeld zien van het uiteindelijk te verwachten rekeningresultaat.

Een intern opgestelde eindejaarsprognose liet aanvankelijk een sterk overschot zien in plaats van een tekort, maar blijkt inmiddels alweer bijgesteld te moeten worden. Belangrijkste afwijkingen worden veroorzaakt door lagere kosten voor externe inhuur, deels omdat noodzakelijke inhuur niet beschikbaar is op de markt. Deze ontwikkeling leidt ook tot verdere onderproductie ten opzichte van het (na bezuiniging bijgestelde) jaarprogramma.

Een contra-advies van bureau SeinstravandeLaar (SvdL) geeft een eindejaarsprognose van € 80.000 negatief tot € 45.000 positief. Daarbij zijn meerdere posten (verloftegoeden personeel en personele frictiekosten) benoemd waardoor het tekort kan oplopen met tussen € 200.000 en € 400.000, waardoor dus een substantieel rekeningtekort ontstaat.

De betrouwbaarheid van de interne prognoses is onvoldoende om als basis te dienen voor besluitvorming

Ook uit de Managementletter en de quick scan van de 8-maandsrapportage van de accountant bleek dat de wijze van administreren en de totstandkoming van tussentijdse rapportages onvoldoende is. De rapportages zijn daardoor onbetrouwbaar en de kans op fouten is groot. Dit maakt dat de organisatie onvoldoende in control is. Zoals bekend loopt er een project ter verbetering van de financiële functie, waarvan de urgentie met de huidige constatering opnieuw wordt bevestigd.

Hoewel de kans bestaat dat het rekeningresultaat positief kan zijn heeft het algemeen bestuur besloten de voorgestelde begrotingswijziging te handhaven.

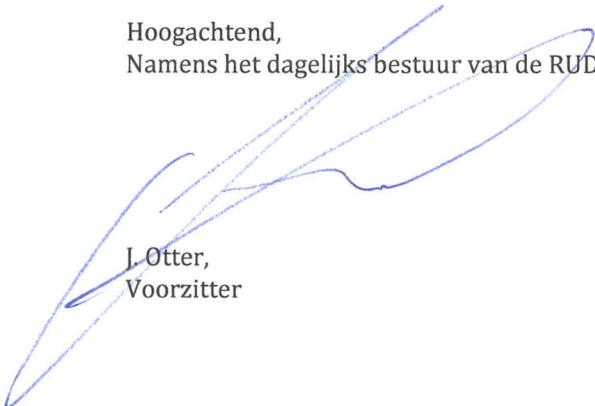
Zoals gezegd is het rekeningresultaat niet goed te voorspellen. Nu afzien van de begrotingswijziging zou echter betekenen dat er bij een negatief resultaat opnieuw een besluitvormingstraject moet worden opgestart voor een tekort van de RUD over 2017.

Bestuurlijke focus op de ontwikkelopgave

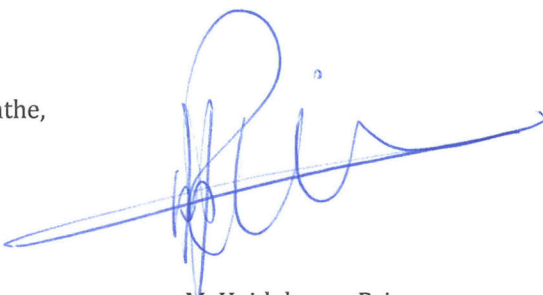
De oproep van uw raden en staten om de ontwikkelopgave bij de RUD serieus en voortvarend op te pakken neemt het bestuur uiterst serieus. Ook wij hebben behoefte aan meer grip en sturing en een duidelijke focus op de ontwikkelopgave. Om daar vanuit het bestuur extra op in te zetten wordt er bij de programma-opzet een taskforce geformeerd waarmee de adviesrol richting zowel het bestuur als de directie wordt versterkt. De samenstelling en opdracht van de taskforce zal nader worden vorm gegeven.

Met deze brief hopen wij u voldoende te hebben geïnformeerd over de actuele stand van zaken en afdoende te hebben gereageerd op de door uw raden en staten ingebrachte zienswijzen. Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met de directeur of de voorzitter van de RUD Drenthe.

Hoogachtend,
Namens het dagelijks bestuur van de RUD Drenthe,

J. Otter,
Voorzitter

M. Heidekamp-Prins,
Secretaris